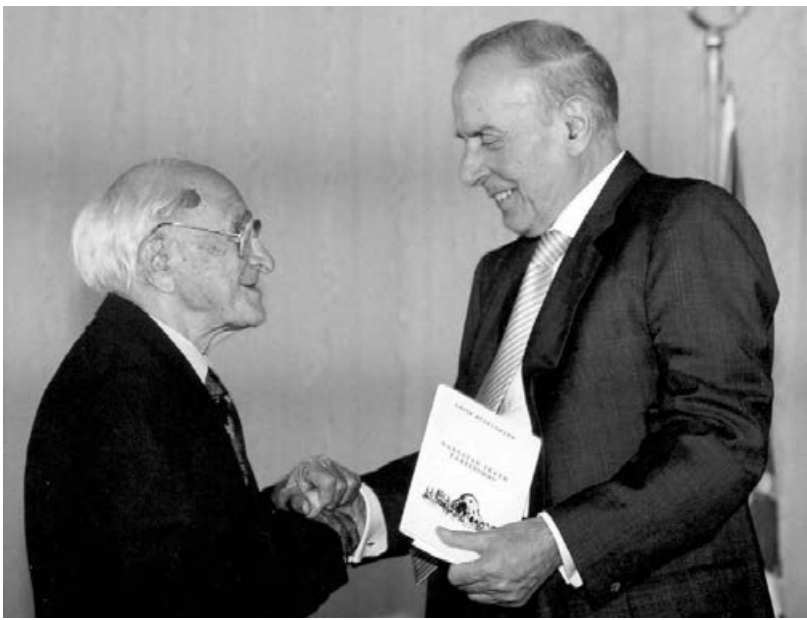

Heydər Əliyevin müəllimi

1996-cı il oktyabrın 26-da Naxçıvan şəhərində görkəmli Azərbaycan şairi və dramaturqu Hüseyn Cavidin məqbərəsinin təntənəli açılış mərasimi keçirilirdi. Əlində əsa olan yaşlı bir kişi böyük izdihamı yararaq məqbərənin lap qarşısına yaxınlaşdı. Məqbərənin önündə ölkə Prezidenti Heydər Əliyev çıxış edirdi. Anıdan onu qürurlu baxışlarla seyr edən yaşlı kişini gören Heydər Əliyev dərhal sözünə ara verib pillələri endi, onunla səmimi görüşərək hal-əhval tutdu, stul götürürək onu öyləşdirdi, daha sonra çıxışına davam etdi.

Hamının maraqla seyr etdiyi bu təsirli tablonun qəhrəmanı ömrünün 80 ilini Azərbaycanda pedaqoji fikrin inkişafına, təhsilimizin tərəqqisinə həsr edən qocaman müəllim Ulu Öndərimizin də Azərbaycan dili və ədəbiyyatı fənni üzrə müəllimi olmuş Lətif Hüseynzadə idi...

Müdrək ağsaqqal, müəllim tövsiyələri

1999-cu il oktyabrın 13-də Naxçıvanda Kazım Qarabəkir paşa məscidinin açılış mərasimi keçirilirdi. Tədbirdə geniş nitq söyləyən Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyev dayandı, çöhrəsinə təbəssüm qondu, ötən günləri xatırlayaraq mərasim iştirakçılarına müraciətlə: "Burada mənim gənc vaxtımda, 13-16 yaşlarımda, orta məktəbi bitirdiyim illərdə mənə dərs verən, ana dili dərsi verən müəllimim oturdur - Lətif Hüseynzadə", - dedi. Dünən təntənəli mərasimdə öz müəllimlərimi yada salırdım. 60 il, bəlkə də, 65 il bundan öncə mənə dərs deyən müəllimlərimdən birinci əziz müəllimim Lətif Hüseynzadənin adını çəkdim. O, dünən mərasimdə yox

idi. Amma onu yad etdiyimi televiziya ilə eşidib bu gün buraya gəlmişdir. Mən burada onunla görüşdüm. Çox məmnunam, çox sevinirəm ki, indiyə qədər yaşayır, öz fəaliyyətini davam etdirir və böyük işlər görür".

Daha sonra Ulu Öndər dedi: "Xatirimdədir, 1982-ci ildə - o vaxt Azərbaycanın başçısı idim, - mən Moskvaya dəvət edib Siyasi Büronun üzvü seçildilər və Baş nazirin birinci müavini vəzifəsinə təyin edildilər. Mən beş il orada çalışandan sonra məcburi istefaya getdim. Moskvada üç il ağır şəraitdə yaşayandan sonra Bakıya, oradan da Naxçıvana gəldim. Burada bacım yaşayırdı, onun kiçik evində yerləşdim. Mənə sayan adamlar gəlib görüşür, kiçik bir həyətdə mənə ziyarət edirdilər. Mənim müəllimim Lətif Hüseynzadə gəldi. O qədər sevindim ki! Çünki mən ondan 39-cu ildə ayrılmışdım, bu isə 90-cı il idi. Oturdum, çox söhbət etdik. Mən onun o vaxt dedi-yi sözləri sizə bildirmək istəyirəm. Dedi ki, əzizim Heydər, sən çalış ki, erməni düşmənlərimizin burada qarşısını al. Naxçıvana təcavüzə icazə vermə. Çünki 18-ci ildə onlar Nax-

çıvana hücum etdilər, əgər türk ordusu buraya gəlməsəydi, Kazım Qarabəkir paşanın ordusu Naxçıvana gəlməsəydi, hamımızı qıracaqdılar. Bu, mənim gözümlə qabağında olan hadisədir. Yəni 1990-cı ildə Lətif müəllim, Lətif Hüseynzadə 1918-ci ili yadına saldı və o illərin şahidi olaraq mənə bir ağsaqqal, müəllim kimi tövsiyələrini verdi".

Ulu Öndərin böyük məhəbbətlə xatırladığı, ehtiram göstərdiyi şəxsiyyət

Ulu Öndərin böyük məhəbbətlə ehtiram göstərdiyi Lətif Hüseynzadə 1903-cü il aprelın 24-də Naxçıvan şəhərində anadan olub. İlk təhsilini şəhərdəki "Xeyriyyə" və "Rüşdiyyə" adlanan dini mədrəsələrdə alıb. 1922-1925-ci illərdə Naxçıvan Müəllimlər Seminariyasında oxuyub. 1925-ci ildə Bakıya gələrək Azərbaycan Dövlət Universitetinin Şərqşünaslıq fakültəsinə daxil olub. Əmək fəaliyyətinə İrəvan Türk Müəllimlər Seminariyasında başlayan pedaqoq 1930-1936-cı illərdə elə bu təhsil ocağında dərs deyib. 1936-cı ildən 1940-cı ilədək Naxçıvan Pedaqoji Texnikumunda müəllim, sonralar dərs hissə müdiri işləyib. Savadını, pedaqoji ustalığını nəzərə alaraq onu daha sonra C.Məmmədquluzadə adına Naxçıvan Müəllimlər İnstitutuna müəllim kimi dəvət ediblər. Əməkdar müəllim Lətif Hüseynzadə burada kafedra müdiri və direktor vəzifələrində çalışıb.

Azərbaycan Elmlər Akademiyasının Naxçıvan Elmi Mərkəzindən başlayan elmi-pedaqoji fəaliyyəti isə İrəvan Dövlət Pedaqoji İnstitutuna qədər gedib çıxıb. Bu çətin və şəərəfli müəllimlik ömrü Azərbaycan Pedaqoji Xarici Dillər İnstitutunda dosent vəzifəsində sona çatıb. O, pedaqoji fəaliyyətlə yanaşı, dəyərli elmi araşdırmalar da aparıb, ədəbiyyatımızın aktual problemlərinə dair

çoxlu dəyərli əsərlər yazıb, müəmmadi olaraq dövrü mətbuatda məqalələrlə çıxış edib.

2002-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyev görkəmli pedaqoq Lətif Hüseynzadənin 100 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisinə göstəriş verib və onu Azərbaycanın ali mükafatı - "İstiqlal" ordeni ilə təltif edib. 2007-ci il may ayının 9-da "Azərbaycan müəllimi" qəzetinə verdiyi müsahibəsində Lətif Hüseynzadə Ümummilli Liderin yubiley təbrikini belə xatırlayırdı: "Heydər Əliyevin özü Bakıdan mənim 100 illiyimi təbrik etdi. Mənə "İstiqlal" ordeni verdi. Bu, təkcə mənə deyil, bütün müəllimlərə, pedaqoji əməyə verilən yüksək qiymət idi. Onun mənə göndərdiyi təbrik məktubu təkcə şagirdin müəlliminə minnətdarlıq duyğularının ifadəsi deyildi. Dövlət başçısı olan şagirdimdən, zamanənin ən böyük tarixi simaları ilə bir sırada duran siyasət nəhəngi yetirmədən bu sözləri eşitmək, əlbəttə, mənim üçün böyük iftixar idi. Heydər Əliyev böyük siyasətçi və müdrək dövlət başçısı idi. O, öz ağı, kamalı ilə bütün dünyanı fəth etdi. Azərbaycan xalqını bütün dünyaya tanıtdı. Onun Vətənimiz, xalqımız qarşısındakı xidmətləri tarixdə analoqu olmayan, misli görünməyən xidmətlərdir. Ona görə də mən bir müəllim kimi çox istərdim ki, həmkarlarım - yaşlı və cavan müəllimlər öz şagirdlərini Heydər Əliyev nümunəsində tərbiyə etsinlər. Heydər Əliyevin irsini dərinləndirib öyrənib gənc nəsə də öyrətsinlər..."

Əlirza kişinin dəstəyi

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin professoru, Əməkdar müəllim Rəfət Hüseynzadənin müəllifi olduğu "Əsrdən uzun mənalı ömür" kitabında atası Lətif Hüseynzadənin xatirələrini paylaşaraq yazır ki, 1936-1937-ci tədris ilində

Naxçıvan Pedaqoji Texnikumunda dərs hissə müdiri işlədiyi, eyni zamanda dil-ədəbiyyat dərslərini də tədris etdiyi bir vaxtda Ulu Öndərimizin atası Əlirza kişi oğlu Heydər və yaxın dostu Zeynalabdinin oğlu Dövlət Məmmədovla texnikuma gəliblər. Lətif müəllim Əlirza kişini yaxşı tanıyırdı. Onun necə zəhmətkeş, çalışqan, övladlarının yaxşı böyüməsinə, təlim-tərbiyəsinə çox qayğı göstərən əməkçi bir insan olduğuna bələd idi. Naxçıvan kommunal təsərrüfat sistemində, dəmir yolunda işləyən Əlirza kişi hərdən müəllimin atası, başmaqçı Hacı Talibin dükanına gələr, söhbət edərmişlər: "Atamın söhbətlərindən eşitmişdim ki, Əlirza kişi həm də yaxşı bənnə, memar imiş. Naxçıvanda Şah İsmayıl Xətəinin oğlu Şah Təhmasibin tikdirdiyi abidənin bir hissəsi 1918-ci ildə ermənilər tərəfindən dağıdılmışdı. Həmin abidənin təmiri uzun müddət aparılmamış, onun bərpaasını o zaman məhz Əlirza Əliyev etmişdi. O bunu elə ustalıqla etmişdi ki, əsl memar işindən heç fərqlənmirdi. Atamın dediyinə görə, o vaxtlar şəhər məscidinin qadınlar üçün ayrılmış hissəsindən pəncərə açmaq lazım imiş. Həmin hissə məscidin günbəzinin altında yerləşdiyindən onu açmaq çox çətin və müşğül bir iş imiş, günbəz uca bilərmiş. Bu işi də istedadlı ustaya həvalə edəndən sonra tikili öz memarlıq görünüşünə qayıtmışdı. Əlirza kişi dünyagörmüş, maarifpərvər bir şəxs idi. Elə bu səbəbdən də övladlarının mükəmməl təhsil almasına ciddi qayğı göstərirdi".

"Heydər Əliyev kimi şəxsiyyətin müəllimi olduğum üçün özümü xoşbəxt sanıram"

Ulu Öndər texnikumdan əvvəl Naxçıvanda beynəlmillət rus məktəbində oxumuşdu. O zamanlar hər kəs belə mühafizəkar əyalət ortamında, belə bir məktəbdə oxuya bil-

mirdi. Yalnız istedadlı, təhsilə həvəsi olan mütərəqqi düşüncəli uşaqlar burada təhsillərini başa vura bilirdilər. Texnikuma qəbul müəllimlərin sual-cavabları ilə həyata keçirilirdi. Müəllim olmaq arzusunda olan bu boylubuxunlu, qamətli gənclərlə - Heydər Əliyev və Dövlət

Məmmədovla söhbət edən Lətif müəllim də elə ilk dəqiqələrdən onların qabiliyyətli və zəkali olduğunu anlayıb.

Onlar Azərbaycan dili, ədəbiyyat və tariximizdən verilən suallara səlis, əhatəli cavab veriblər. Üstəlik, gənc Heydər Əliyevin rusca təhsil almasına baxmayaraq, bir kəlmə də rus sözü işlətmədən çox təmiz, ədəbi Azərbaycan dilində danışıması müəllimi həm təəccübləndirib, həm də qürurlandıırıb. Lətif müəllim bu müsahibədən sonra texnikumun direktoru Kazım Taliblin yanına gedərək ona bu istedadı, nitqi, təkmini və savadı ilə seçilən Heydər Əliyev barədə xoş təəssüratını bildirib.

Heydər Əliyev tələbəlik illərində yaşının az olmasına baxmayaraq, özünü bir şəxsiyyət kimi aparırdı. Qətiyyətli, məqsədyönlü və təşəbbüskar idi. Düşüncə tərzi, həyata baxışı ilə hamıdan fərqlənirdi. Bütün fənləri əla oxuyan bu gənc hər bir dərsə səylə hazırlanırdı. Rəfət müəllim deyir ki, atası Heydər Əliyevdən danışanda həmişə üzünə işıqlı bir təbəssüm qonurdu. O, dərs danışanda sinfə tam sükut çökür, hamı ona diqqətlə qulaq asırmış: "Gözəl nitqi, ifadəli danışığı tərzi, qədd-qamətli, yaraşıqlı siması, şax duruşu, yerisi var idi. Buna görə bəzi tələbələr ona "General" da deyir-

dilər. Sonralar elə general da oldu. İfadəli baxışları, nəzakətli rəftarı, mədəni davranışı, hamıya mehribanlıqla, hörmətlə və qayğı ilə yanaşması, hər yerdə seçilməsi onun səciyyəvi xüsusiyyətləri idi. Mən indi o illəri xatırlayarkən düşünürəm ki, Heydər Əliyev sanki o vaxtda prezident olmaq istəyində, xalqa, millətə daha yaxşı, firavan həyat bəxş etmək arzusunda imiş. O, heç vaxt tək özünü düşünmürdü... Yoldaşlarının qayğısına qalır, onların problemləri ilə maraqlanır, ehtiyacı olanlara kömək etməyə çalışırdı. Baxmayaraq ki, özünün də ehtiyacları az deyildi. Heydər Əliyev kimi bir şəxsin müəllimi olduğum üçün özümü xoşbəxt sanıram".

Əbəs yerə deməyiblər ki, zər qədrini zərgər bilər. Ulu Öndər Heydər Əliyev də bu günümüzün və gələcəyimizin qurucularının əsl müəllimi idi. Ümummilli Liderimiz hər zaman xalqımızın qayğısına qalır, parlaq istiqbalımızı düşünür və bu əqidəylə yaşayırdı. O, əsl müəllimi kimi öz müəllimlərinə də qiymət verməyi yaxşı bacarırdı. Ulu Öndərimizin "Biz hamımız həyatımızda əldə etdiyimiz nailiyyətlərə, bütün varlığımıza görə müəllimə borclu-yuq" kəlamı da onun müəllimə hörmətinin bariz nümunəsidir.

*Ülkər XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"*